

Odsherred Varme A/S
Hovedgaden 39
4571 Grevinge

20. oktober 2022

Dispensation til digegennembrud

Odsherred kommune har modtaget jeres ansøgning af 30. august 2022 om dispensation til et digegennembrud på matr.nr. 27a Asnæs By, Asnæs, beliggende mellem adressen Næsvangsvej 5 og Toftegårdsvej 25, 4550 Asnæs. Projektets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Diget er beskyttet efter museumsloven, lovebekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014, og digets tilstand må efter lovens § 29 a, stk. 1 ikke ændres. Kommunen kan i visse tilfælde dispensere fra beskyttelsen.

Afgørelse

Kommunen meddeler hermed dispensation til et digegennembrud i forbindelse med etablering af en ny adgangsvej til matr. 4a Asnæs By, Asnæs, hvor Odsherred Varme A/S ønsker at placere en oplagsplads og et fremtidigt varmekværk. Dispensationen er meddelt med hjemmel i § 29 j, stk. 2 i museumsloven. Dispensationen er meddelt på de vilkår, der er anført i næste afsnit.

Der er en klagefrist på 4 uger fra din modtagelse af dette brev, og dispensationen træder først i kraft, når klagefristen er udløbet.

Hvis der bliver klaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet over afgørelsen, skal nævnet tage stilling i sagen, før dispensationen kan udnyttes. Dispensationen vedrører kun forholdet til de generelle beskyttelsesbestemmelser i museumsloven kapitel 8a. Andre nødvendige tilladelser skal søges hos de relevante myndigheder. Dispensationen falder bort, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra datoen på dette brev, jf. § 29 k, stk. 2 i museumsloven.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- Digegennembruddets bredde må max være 10,3 m.
- Digets ender, der opstår i forbindelse med gennembruddet, skal opbygges i en fast og stabil form, og i en naturlig udseende afslutning.
- Eventuelle træer og buske, som det vil være nødvendigt at fjerne ved gennembruddet, skal erstattes med nye planter af samme art, eller en hjemmehørende art hvor dette ikke er tilfældet, og plantes på ejendommen, dog ikke på selve diget.
- Såfremt der fjernes opvækst på diget, må de ikke rykkes op med rødder.
- De to store rønnetræer umiddelbart øst for digegennembruddet må ikke fældes (se markering på kortet i figur 1).
- Der skal etableres minimum to erstatnings biotoper, som erstatning for den del af stendiget det fjernes. Erstatningsbiotoperne skal:
 - have et samlet areal på minimum 50 m²
 - opbygges af sten og stabilgrus/sand
 - etableres inden for det udpegede område (se kortet i figur 1)
- Der må ikke lægges materiale på eller lige op ad diget, da det vil kunne sløre diget.
- Der skal ske arkæologisk overvågning af gennembrydningen. Museum Vestsjælland, skal varsles senest 14 dage inden gennembruddet foretages, og hvis de ønsker det, have lejlighed til at:
 - overvåge gennembrydningen af diget og dokumentere/sikre eventuelle arkæologiske interessante anlæg
 - opmåle digets forløb og dimensioner forud for gennembrydningen (GPS eller totalstation) og fotodokumentere det fra begge sider
 - dokumentere de to lodrette snit i det gennembrudte dige og beskrive digets konstruktion
- Slots- og Kulturstyrelsen kontaktes, når digegennembruddet og anlægsarbejdet er udført med henblik på godkendelse.

Figur 1: Oversigtskort over pladsen. Gule markeringer angivere, mulige placeringssteder for erstatningsbiotoper. Rød cirkel markerer placeringen af rønnetræer der skal bevares.

Forhold til andre myndigheder

Hvis der bliver fundet arkæologisk materiale (stensamlinger, mørk jord, knoglerester eller potteskår eller lignende) ved arbejdet, skal arbejdet standses med det samme. Fundet skal straks anmeldes til Museum Vestsjælland på tlf. 25 52 83 83. Kommunen har orienteret museet om dispensationen ved kopi af dette brev.

Hvis der under anlægsarbejder konstateres en forurening af jorden, skal kommunen underrettes på vand@odsherred.dk. Er der tale om en akut eller større forurening, skal kommunen kontaktes på tlf. 59 66 66 66. Konstateres akut eller større forurening uden for telefonens åbningstid, skal underretning ske til beredskabets vagtcentral på tlf. 44 22 71 12.

Vurdering

Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på, at:

- gennembruddet er af samfundsmæssig betydning, da det skal give adgang til en oplagsplads og et fremtidigt varmekværk, der er nødvendig for områdets varmeforsyning
- der ikke er alternative adgangsmuligheder til matriklen
- en dispensation med de opstillede vilkår vil sikre den biologiske værdi af diget
- projektet ikke påvirker yngle- og rasteområder for bilag IV-arter
- projektet ikke påvirker Natura 2000 områder.

Kommunen meddeler på denne baggrund dispensation til ansøgte.

Du kan finde en uddybende redegørelse for afgørelsen i bilag 2.

Klagevejledning

Afgørelser efter museumsloven kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Detaljeret klagevejledning findes i bilag 3.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 29 x i museumsloven.

Annoncering

Afgørelsen er annonceret på Odsherred Kommunes hjemmeside:

<http://www.odsherred.dk/kommuneinformationer/afgoerelser>

Sagens videre forløb

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte naturteamet på tlf. 59 66 60 84 eller mail natur@odsherred.dk

Du får kun besked herfra, hvis der modtages en klage over afgørelsen.

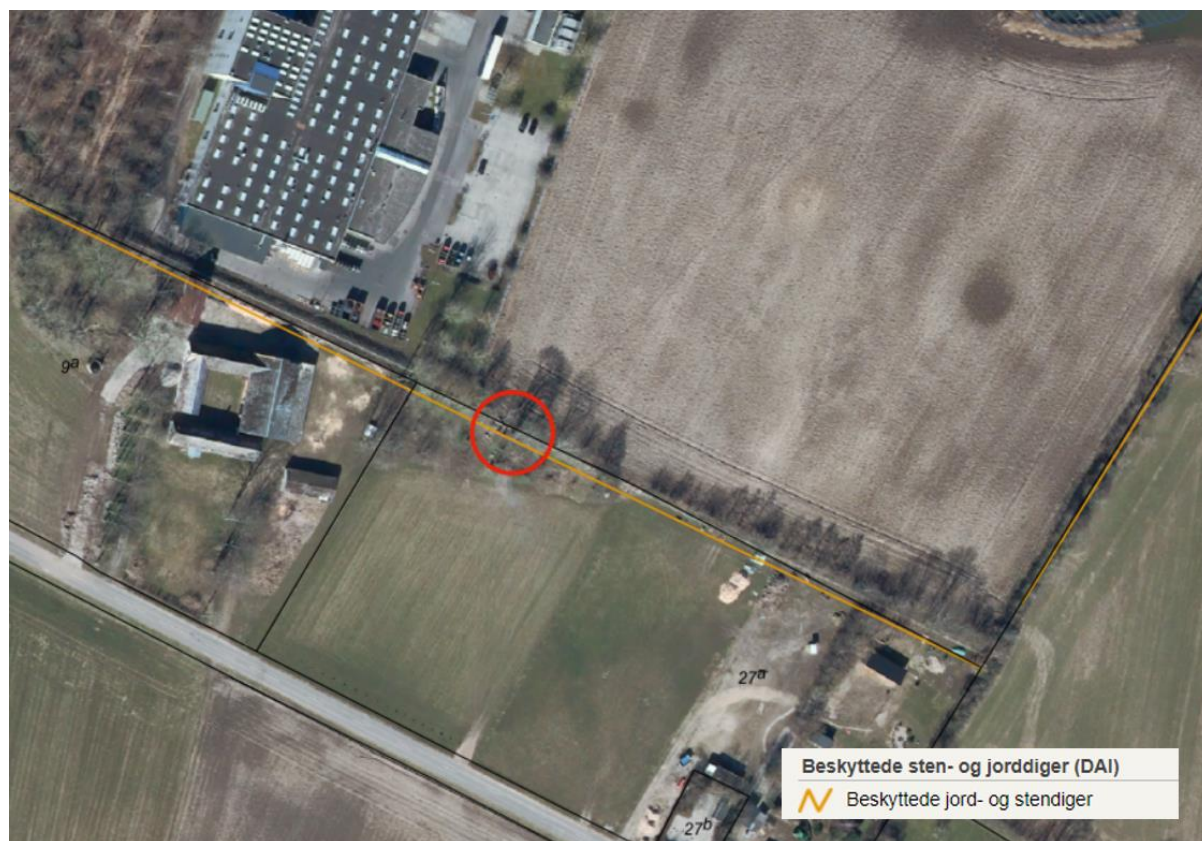
Venlig hilsen

Laura Overby
Natursagsbehandler

Kopi sendt til:

- Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
- Museum Vestsjælland, plan@vestmuseum.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Naturstyrelsen Midtsjælland, msj@nst.dk
- Danmarks Jægerforbund, post@jaegerne.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk; dnodsherred-sager@dn.dk; hg@eco-forum.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk; kreds14@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk; odsherred@dof.dk
- Danmarks Kulturarvs Forening, post@kulturarvsforening.dk

Bilag 1. Kort med projektets placering

Figur 2: Flyfoto fra 2021. Den røde cirkel markerer digegennembruddets ca. placering.

Bilag 2. Redegørelse

Odsherred varme A/S har søgt om dispensation til et digegennembrud på diget, der adskiller matr. 27a og 4al Asnæs By, Asnæs, i forbindelse med etablering af adgangsvej til et nyt varmekværk på matr. 4al Asnæs By, Asnæs.

Af ansøgningen fremgår det, at varmekværket skal opføres på en selvstændig matrikel, der udstykkes fra matrikel 4al Asnæs By, Asnæs. Da den nye matrikel aktuelt ikke har vejadgang, skal Odsherred Varme A/S etablere en sådan for at kunne opføre og betjene varmekværket.

Det er også oplyst, at der ikke er mulighed for at placere adgangsvejen uden at gennembyde diget, da den nye matrikel mod nord vil være afgrænset af en jernbane, mod vest af virksomheden NKT og mod syd og øst er der beskyttede diger langs hele matriklens kant. Ansøger har også oplyst, at det med den nuværende indretning og arealanvendelse af NKT's ejendom, ikke vil være muligt at skabe en adgangsvej til den uudnyttede østlige del af arealet uden at skabe store trafikale udfordringer internt på grunden.

Ansøgningen berører et stendige, der er omfattet af museumslovens § 29 a, stk. 1. Efter museumslovens § 29 j, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen i museumslovens § 29 a, stk. 1.

Museumslovens § 29 a er en forbudsbestemmelse, hvis formål er at sikre sten- og jorddiger som kulturhistoriske spor samt at sikre de biologiske og landskabelige interesser, der knytter sig til digerne.

Beskyttelsen betyder, at der ikke må ændres i tilstanden af de beskyttede sten- og jorddiger. Digerne må ikke fjernes eller beskadiges. De må heller ikke beplantes eller gentilplantes.

Diger er beskyttede, fordi en meget stor del af de diger, der tidligere eksisterede, er fjernet inden for de seneste 100 år. Digerne er vigtige historiske elementer i kulturlandskabet og fortæller om tidligere tiders arealudnyttelse, ejendomsforhold og administration. Digerne fungerer også som levesteder og spredningsveje for dyr og planter. Endelig bidrager digerne til et afvekslende landskab. Et beskyttelsesværdigt dige behøver ikke nødvendigvis at være såvel landskabeligt som kulturhistorisk eller biologisk værdifuldt. Det kan være tilstrækkeligt, at diget vurderes værdifuldt i én henseende. Miljø- og Fødevareklagenævnet har særligt lagt stor vægt på digernes væsentlige kulturhistoriske værdi som udtryk for ældre tiders ejendomsstruktur og udskiftningsmønster m.v.

Det fremgår af Kulturarvsstyrelsens "Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger", af juni 2009, at der som hovedregel bør gives tilladelse til åbninger til gennemkørsler (digegennembrud) i beskyttede diger, hvis f.eks. dyrkning af et tilkøbt areal indebærer kørsel på landevej eller betydelig omvej. Dog bør antallet af gennembrud og disses bredde og placering vurderes i hvert enkelt tilfælde. Placeringen bør ikke ødelægge strukturer som kryds eller hjørner, hvor diger mødes, eller sløre uregelmæssige forløb hos gamle diger, og bredden af åbningen bør i rimeligt omfang indrettes til de køretøjer og landbrugsmaskiner, der skal benytte den.

Afgrænsningen af de diger, der er omfattet af beskyttelsen af sten- og jorddiger, er fastlagt i bekendtgørelse nr. 1190 af 26. september 2013 om beskyttede sten- og jorddiger og lignende. Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, nr. 1 at stendiger er omfattet af museumslovens § 29 a.

Beskrivelse af diget

Kommunen har ved tilsyn den 6. oktober 2022 konstateret, at der er tale om et stendige. Diget forløber i skellet mellem matr. 27a og 4al Asnæs By, Asnæs, og fortsætter mod vest ind på matr.

9a Asnæs By, Asnæs. Diget fremstår som et helt lige stendige i en relativt god stand, dets alder taget i betragtning, og måler ca. 2,5 meter i bredden og 0,5-1 m i højden. Der er en stor niveauforskel i terrænet nord og syd for diget, hvor terrænet nord for diget ligger omkring 0,5 -1 m højere end terrænet syd for diget. Diget er derfor mest fremtrædende i landskabet set fra syd. Beplantningen på og omkring diget består af forskellige arter af træer og buske med varierende højde. Nær ejendommen på matr. 27a er diget holdt fri for beplantning, og mod øst sløres udsynet til diget af ejendommen på matr. 9a. Diget vurderes til at have en stor landskabelig værdi, men det skønnes, at oplevelsen af landskabet samlet set vil være intakt trods et digegennembrud på de ansøgte 10,3 meter.

Figur 3: Diget set fra syd.

Figur 4: Nærbillede af diget set fra syd.

Figur 5: Diget set fra nord.

Foruden bevoksningen, er der flere store bunker med sten, som ligger umiddelbart ved siden af diget og nogle steder op ad diget. I den østlige side af den planlagte adgangsvej er der to store, gamle rønnetræer, der er lettere forfaldne. Det østligste af træerne har desuden et spættehul, og det vurderes at træet kan være levested for flagermus. Alle arter af flagermus er omfattet af habitatdirektivets bilag IV arter. Det betyder, at der er forbud mod at beskadige deres yngle- og rasteområder. Se uddybende redegørelse i afsnittet Natura 2000 og Bilag IV-arter. Det vurderes derfor, at diget er af stor biologisk værdi både som levested og som spredningskorridor.

Figur 6: Stenbunker og bevoksning på diget.

Figur 7: Gamle værdifulde rønnetræer med spættehul.

Efter oplysning fra Slots og Kulturstyrelsen kan digets historie spores helt tilbage til 1787, hvor det omkranser den daværende matrikel. På gamle udskiftningskort, optræder diget som et vangedige, der omkranser de mindre agre, hvorfor diget formodes at være af endnu ældre karakter, da store diger ikke så ofte blev omlagt og flyttet. Diget ses også tegnet ind på målebordsbladene med digesignatur, hvilket bekræfter, at strækningen gennem lang tid har været et reelt dige. Det vurderes derfor, at diget har en stor kulturhistorisk værdi, da det fortæller om landbrugets udvikling, og da det desuden har en betydelig alder.

Natura 2000 og Bilag IV-arter

Diget ligger ikke i et Natura 2000 område. Det nærmeste Natura 2000 område er nr. 154, Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke, som ligger i en afstand af mere end 4,5 km. Det er kommunens vurdering, at det kan udelukkes, at det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke dette eller andre Natura 2000-områder væsentligt.

Odsherred Kommune har ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV inden for projektområdet. Det er dog sandsynligt, at arter omfattet af bilag IV kan have yngle- eller rasteområder i nærheden. Det vurderes, på baggrund af DMU's "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV", Naturdatabasen samt kommunens kendskab til området, at omfatte følgende arter:

- Flagermus, da disse forekommer spredt i kommunen på egnede lokaliteter. Flagermus har yngle- og rasteområder i hule træer eller bygninger og finder føde i områder med mange insekter. På baggrund af besigtigelsen vurderer kommunen, at de to gamle rønnetræer, der gror umiddelbart øst for placeringen af digegennembruddet, kan være levested for træboende flagermus. Alle arter af flagermus er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det er derfor kommunens vurdering, at disse to træer ikke må fældes, da det kan beskadige yngle- eller rasteområder for flagermus. Træerne kan bevares ved enten at placere adgangsvejen og digegennembruddet længere mod vest eller ved at indsnævre vejen ved diget, så kun én lastbil har passage ad gangen.
- Markfirben findes i alle dele af kommunen på egnede levesteder. Arten er knyttet til åbne, varme, solrige lokaliteter som for eksempel heder, overdrev, grusgrave, diger og stendynger. Grundet projektområdets karakter med landbrugsmarker umiddelbart nord og syd for diget, vurderes diget ikke at være et egnet levested for arten.

- Spidssnudet frø og stor vandsalamander findes i alle dele af kommunen på egnede lokaliteter. De to paddearter yngler begge i søer og vandhuller, og vandkvaliteten er af stor betydning for udviklingen af ynglen. Uden for yngletiden har padderne rasteområde på land omkring vandhullerne. Den nærmeste sø ligger på matr. 4a1 Asnæs By, Asnæs ca. 200 meter nord for diget. Søens tilstand blev senest vurderet ved en besigtigelse i 2013. Her beskrives søen som eutrofieret og delvist tilgroet med tagrør. På baggrund af denne beskrivelse og søens beliggenhed på en landbrugsmark vurderes det, at søen er uegnet som levested for spidssnudet frø og stor vandsalamander. Det er derfor heller ikke sandsynligt, at arterne benytter diget som rasteområde uden for yngelsæsonen, levesteder vurderes derfor til ikke at blive negativt påvirket af projektet.

Begrundelse

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der kan dispenseres fra museumslovens § 29 a, til et digegennembrud. Kommunen har i sin vurdering af sagen lagt vægt på, at gennembruddet er af samfundsmæssig betydning, da det skal give adgang til en oplagsplads og et fremtidigt varmekværk, der er nødvendig for områdets varmeforsyning. Derudover er der ikke alternative adgangs muligheder til matriklen. Desuden vurderes det, at de opstillede vilkår vil opveje det tab af biologisk værdi, der opstår i forbindelse med gennembruddet.

Bilag 3. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Odsherred Kommune, der har truffet afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Odsherred Kommune i Klageportalen.

Privatpersoner skal ved klage betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Klagegebyr opkræves af Nævnenes Hus. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Hvis du ikke kan bruge Klageportalen på grund af eksempelvis handicap, sprogvanskeligheder, problemer med digitale medier, psykiske lidelser eller fordi du er socialt udsat, så kan du sende en anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800 Viborg eller som mail til nh@naevneneshus.dk. I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Odsherred kommune besked om det.

Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.